

abolitionist-approach-to-animal-rights/#.U6KEkkCSjIU – Дата доступа: 06.03.2024.

4. Веганим ру [Электронный ресурс] / Права Животных: Аболиционистский Подход. – Режим доступа: https://veganim.ru/wp-content/uploads/2019/10/Prava_Zhivotnykh_Abolitsionistskiy.pdf – Дата доступа: 06.03.2024.

Курочкина А. А., студент 115 группы
дневной формы обучения
Научный руководитель – Кухарёнок М. С.,
преподаватель

БЕЛАРУСКАЯ НАРОДНАЯ ПЕСНЯ Ў ТЭАТРАЛЬнай ТРЫЛОГІ РЭЖЫСЁРА Я. КАРНЯГА

Кожная знакавая для беларуса падзея суправаджалася народнай песняй. Кожнае свята мела свае абрады і песневыя асаблівасці.

Першая ў трыядзе абрадаў жыццёвага цыкла падзея – нараджэнне чалавека. Нашымі продкамі лічылася, што маленькае толькі народжанае дзіцяці мае толькі фізічную існасць, а статус «чалавека, які жыве» надаюць яму абрады, якія адбываюцца менавіта адразу пасля родаў: «Толькі дзякуючы гэтым абрадам ён уключаецца ў супольнасць тых, хто жыве». (Мірча Эліядэ Святое і мірскае).

Разам з рознымі абрадавымі падзеямі адлюстроўваюць той этап жыцця чалавека, калі ён набывае новы сацыяльны статус чалавека сямейнага вясельных песні.

Пахаванне чалавека таксама не абыходзілася без громкіх спеваў. Свяшчэннае стаўленне да памяці памёршых рытуалізавалася ў кульце продкаў, цесна звязаным з першабытнымі анімістычнымі вераваннямі.

Такім чынам музыка суправаджала ўсё жыццё чалавека, была побач у самыя прыемныя і самыя жудасныя моманты яго жыццёвага шляху, уваходзіла ў кожную сферу яго існавання. Адною з важнейшых сфер уключэння музыкі ў мастацкае жыццё Беларусі быў тэатр. Выкарыстоўванне музыкі ў тэатральных пастаноўках звязана з традыцыямі еўрапейскай культуры (антычнай драмай, сярэднявечнай містэрыяй і іншымі відамі старажытнага тэатра).

Яўген Карняг – беларускі тэатральны рэжысёр, аўтар трылогіі, якая добра адлюстроўвае вышэйпералічыныя традыцыі і абрады беларускага народа. Яўген Карняг, які валодае мастацтвам цела і беларуская рэжысёрка Кацярына Аверкава, якая цудоўна валодае мастацтвам голаса, стварылі драматычны музычны фальклорны спектакль, жанр якога пазначылі “песня ў адной дзеі”.

“Жыццё чалавека вызначаюць шлюб, нараджэнне і смерць”.

“Шлюб з ветрам” – гісторыя аднаго беларускага шлюба, напоўненага нацыянальнымі традыцыямі і народнымі шлюбнымі спевамі. Галоўнай тэмай, якую раскрывае Яўген Карняг з’яўляецца тэма цяжкасці зараджэння сямейных стасункаў. Жаніх і нявеста то сядзяць почаб за вясельнымі сталом, то з’яўляецца нешта паміж імі, і яны ўжо вымушаны праходзіць выпрабаванні, каб зноў быць побач. Як раз тут прадэманстравана складанасць сыхода ад бацькоў іх дзяцей, пад час станаўлення дарослымі людзьмі. У спектаклі вельмі яркі і загадкавы вобраз маці, яна ўсімі сіламі спрабуе зганьбіць нявесту, парушыць цырымонію, прыцягнуць сына пад сваё крыло. Стасункі паміж маладымі – сапраўднае змаганне за сваё шчасце, якое напрыканцы паспяхова

сканчаецца. Але апроч звычайнай шлюбнай гісторыі дзвух маладых людзей, Яўген Карняг пказвае глядачу падзеі, якія адбываюцца з гасцямі пад час самога вяселля. Паказванне адносін людзей свята выліваецца ў дэманстраванне вострых сацыльных праблем. Глядач назірае за жанчынай, якая пакутуе алкагольнай залежнасцю; за тым, як госці свята заводзяць кароткачасовыя раманы; за тым, як мужчыны дамагаюцца да кабет; за тым, як здзяйсняецца акт гвалту. Звяртаючыся да гісторыі нашых продкаў, можна сказаць, што вясельная песня гучала не толькі пра афіцыйную частку, яна па-свойму адлюстроўвала ўсе важныя падзеі, якія разгортваліся пад час вяселля. Сцэнаграфія дадзенага спектакля сама нібы з'яўляецца дзейнічай асобай. Доўгі стол выдатна адлюстроўвае агульную карціну. А для таго, каб буйней падкрэсліць дробязі рэжысёр уводзіць відэакамеру, якую па ўсёй пляцоўцы і, нават, за кулісамі цягае адзін з гацей свята [1].

“Пачупкі” – спектакль, у якім фактычна адсутнічае сюжэт. Колькі песень столькі і невялікіх гісторый-уражванняў. Героі – абезасобленыя. Літаральна. Іх твары закрыты чорнай плотнай тканінай. Колер дэкарацый – таксама чорны. Яны, дарэчы, вглядаюць вельмі незвычайна і відавочна з'яўляюцца сімваламі: смеццевыя пакеты, кнігі, якія не раскрываюцца нават, калі падаюць з паліц, жудасныя металічныя сабакі-мацоўні. Шукаць лагічнае абаснаванне вельмі цяжка, але песня і выразнасць пластычных рушэнняў акцёраў дапамагае зразумець, якія пачуцці выпрабоўвае герой зараз, дапамагае знайсці адказ [2].

“Забалоцце”.

Завяршальная частка трылогі прысвечана смерці. Яна відавочна адрозневаецца ад першых двух, якія былі напоўненыя змрочнымі дэкарацыямі і касцюмамі, трэцяя частка напоўнена светлымі колерамі сцэны. З самага пачатка спектакля вельмі цікава, што будзе ў канцы, як

завяршыцца спектакль пра завяршэнне. У галаву лезуць дрэнныя думкі, пра цёмнае, сумнае, цяжкае. Апошняя сцэна. На ёй коцяцца буйныя слёзы, але яны не ад суму, застаецца вельмі прыемны прысмак, спектакль скончваецца на добрай, мо нават, пазітыўнай ноце. Жанр нагадвае трагікамедыю. Мяркую, “забалоцце” – самая цяжкая для разумення частка трылогіі. Вельмі шмат замаскаваных адказаў у сімвалах, якія пададзены у выглядзе дзеянняў, дэкарацый, рэквізіта. Спектакль зноў складаецца з некалькіх гісторый. Ён пра салдатаў, якія пакідаючы ўсё, што маюць, ідуць на пэўную смерць; пра іх жонак, якія паміраюць ад бясконцага чакання, холада і голада. Больш за ўсё ўражвае апошняя сцэна: акцёры раптам са сцэны выходзяць у глядзельную залу і, з усмешкай глядзячы на сцэну як на той свет, спяваюць:

“Як на гэтым свеце ўсяго нам мала:

І злата, і срэбра –

Усё нам патрэбна.

А на тойма свеце нічога не трэба-

Ні злата, ні срэбра...

А на гэтым свеце ні злата, ні срэбра –

Усё наша багацце,

А на гэтым свеце – усё наша багацце.”

Рэжысёр змог раскрыць тэмы, якія хвалявалі чалавека спрадвек, хвалююць зараз і будуць хваляваць вечно. Звёны сучаснай сцэнаграфічнай карціны і звёны старажытнай традыцыйнай чулай беларускай песні спалучыліся паміж сабою і стварылі напоўнены, яскравы ланцуг спектакляў, якія пацвярджаюць вечнасць тэм важных этапаў жыцця кожнага чалавека.

СПІС ВЫКАРЫСТАНЫХ КРЫНІЦ

1. Будько, Ю. Г. / Христианские символы в постановке Республиканского театра белорусской драматургии “Шлюб з ветрам” / Ю. Г. Будько // Дзяржава і творчая асоба : матэрыялы XII Міжнароднай навукова-практычнай канферэнцыі, 16 красавіка 2021 г., [Мінск / рэдкалегія: С. П. Вінакурава (старшыня) і інш.]. – Мінск, 2021. – С. 69–73.

2. Петрович, А. Н. / Роль ансамблево-хоровых сцен в драматургии современного спектакля : (на примере постановок Национального академического театра им. Я. Купалы и РТБД) / А. Н. Петрович // Культура. Наука. Творчество : [сборник научных статей]. – Минск. – 2008. – Вып. 2. – С. 545–551.

Кухальская А. В., студэнт 302 групы
дзённай формы навучання
Навуковы кіраўнік – Пісарэнка А. М.,
кандыдат філалагічных навук, дацэнт

ВІДЫ І РОЛЯ АПЛІКАЦЫЙ У МАСТАЦКІМ ТЭКСЦЕ

Даследаванне мовы мастацкіх твораў дазваляе вылучыць розныя стылістычныя прыемы, заснаваныя на цытаванні. Агульная назва, прынятая для ўвядзення гатовых моўных адзінак (ад словазлучэнняў да сказаў, нават урыўкаў тэкстаў), кваліфікуецца як аплікацыя [2, с. 216]. Навукоўцы зазначаюць і адабраныя намі для аналізу моўныя факты пацвярджаюць, што чужая мова можа узгадвацца як у дакладным